

Vi bestemmer selv - også ved livets afslutning

Mange mennesker ved ikke, at de kan sige "nej tak" til livsforlængende behandling, hvis de gerne vil have lov til at dø. "Nej tak" er ikke det samme som aktiv dødshjælp.

TEKST: **KATE RUNGE, FORMAND FOR ÆLDRE RÅDET I AARHUS KOMMUNE**

I kapellet på Århus Kommunehospital hang et billede, som skagensmaleren Anna Ancher havde malet af sin mor, som sov middagssøvn. Billedet udtrykte en fredfyldt, stille stemning, hvorfor jeg altid har forbundet det med døden, døden som en naturlig og stilfærdig afslutning på et langt liv, altså en værdig død. Sådan døde min mor for nogle år siden, stille, roligt og ventet.

Billedet afspejler ikke altid virkeligheden. De fleste ældre er helt klar over, hvor det bærer hen, når livets afslutning nærmer sig. De fleste vil, når behandling ikke længere nytter eller ønskes, helst dø i deres hjem, i trykke og vante omgivelser. Alligevel dør de fleste på sygehus, fordi forværring i sygdommen ofte er ensbetydende med indlæggelse, så der kan gives behandling, uanset om behandlingen vil hjælpe eller ej.

Vi bestemmer selv.

Hvor mange ved, at lovgivningen giver os mulighed for at bestemme over vores eget liv? Et helt afsnit i sundhedsloven handler om patienters rettigheder, og her står: "Ingen behandling må indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke, og patienten kan på

ethvert tidspunkt tilbagekalde sit samtykke."

Det er altså patienten, og ikke lægen eller plejepersonalet, der bestemmer, om vi skal indlægges, behandles eller der ingenting skal ske.

Patienter har i dagens Danmark selvbestemmelse, også når det handler om almindelig og ikke livsforlængende behandling. Er patienten ikke selv i stand til at tage stilling, er det nærmeste pårørende eller en udpeget værge, som bestemmer. Patienten kan også have skrevet et livstestamente. Tvangsbehandling må under ingen omstændigheder finde sted. I vejledning om information og samtykke om de varigt inhabile (hertil hører de demente) står: "Det skal understreges, at hvis en patient i ord eller handling tilkendegiver, at vedkommende ikke vil behandles, er der uagtet samtykke fra værge eller pårørende, ikke hjemmel til at gennemføre behandlingen med tvang".

Det ses ikke sjældent, at en beboer i plejebolig ikke vil spise, og så lægges der en sonde i maven. Den trækker beboeren ud, så lægges den ned igen, og igen trækkes den ud. Skal den lægges ned igen? Nej. Beboeren har i handling vist, at behandling ikke ønskes. Det er vigtigt, at også plejepersonale kender patienters rettigheder.

Mange synes, at døende mennesker med svære smerter skal have lov til at få aktiv dødshjælp, ja, flere og flere synes, at vi i Danmark skal indføre aktiv dødshjælp - det har man gjort i andre lande, men disse lande har ikke en lovgivning som i Danmark. Om døende med mange smerter siger Sundhedsloven: "En uafvendeligt døende patient kan modtage de smertestillende, beroligende eller lignende midler, som er nødvendige for at lindre patientens tilstand, selv om dette kan medføre fremskyndelse af dødstidspunktet". Aktiv dødshjælp er nødvendig.

Jeg har ovenfor beskrevet nogle af de bestemmelser, som gælder i Danmark. Spørgsmål og kommentarer til mit indlæg er velkomne. Jeg kan træffes på mailadresse: katerunge@katerunge.dk eller på tlf. 2099 3097.

Ældrerådet i Aarhus Kommune

Tlf. 86 14 07 47 · aeldreraadet@post.tele.dk · www.aeldreraadaarhus.dk